

СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

между Европейската общност за атомна енергия и Конфедерация Швейцария в областта на контролирания термоядрен синтез и физиката на плазмата

ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ ЗА АТОМНА ЕНЕРГИЯ, наричана оттук нататък „Евратом”, представлявана от Комисията на Европейските общности, наричана оттук нататък „Комисията”, и

КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ, наричана оттук нататък „Швейцария”, представлявана от Швейцарския федерален съвет, наричан оттук нататък „Федералният съвет”,

КАТО ИМА ПРЕДВИД, че от 1959 г. Евратом изпълнява, като част от дългосрочна съвместна програма, която обхваща всички дейности в областта на контролирания термоядрен синтез и физиката на плазмата в Евратом, многогодишни програми за изследователска и учебна дейност в тази област, предназначени да доведат до промишлено производство и продажба на реактори за контролиран термоядрен синтез; като има предвид, че извършваната по тези програми работа се изпълнява, *inter alia*, по договори за асоцииране и съгласно споразумение за насърчаване мобилността на персонала, като последна от програмите е четвъртата петгодишна програма, която обхваща периода от 1976 г. до 1980 г.;

КАТО ИМА ПРЕДВИД, че настоящата програма включва проект за изграждането на голямо експериментално устройство, JET (Joint European Torus), което трябва да бъде изградено и експлоатирано от съвместно предприятие, както е определено в глава V на Договора за Евратом, наречено оттук нататък „Съвместна инициатива JET”;

КАТО ИМА ПРЕДВИД, че Швейцария от своя страна извършва в продължение на много години изследвания в областта на контролирания термоядрен синтез и физиката на плазмата, и че е особено компетентна в тази област;

КАТО ИМА ПРЕДВИД, че поради обсега на работата, която остава да се извърши, преди да се достигне стадия, при който контролираният термоядрен синтез може да се приложи на практика, от интерес за договарящите страни по настоящото споразумение е да комбинират усилията си в тази област, както с оглед да се избегне ненужно дублиране, така и за да ускорят съответните си изследователски програми, целите на които станаха по-голям приоритет в резултат на енергийната криза,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

A. Цел на споразумението

Член 1

Целта на настоящото споразумение е да позволи на всяка от договарящите страни, като обединяват изследователските си усилия в областта на контролирания термоядрен синтез и физиката на плазмата, да извлекат максимална полза от ресурсите, предназначени за съответните им изследователски програми, чрез избягване на ненужно дублиране, и така да се ускори постигането на общата цел на това изследване, а именно производството на електричество на конкурентни цени, като се използват контролирани реакции на термоядрен синтез.

Член 2

2.1. За да постигнат целта на настоящото споразумение, договарящите страни обединяват съответните си изследователски програми, наречени отгук нататък „програмата Евратом „и „швейцарската програма”, и дефинирани в приложения I и II към настоящото споразумение. За да се гарантира ефективно сътрудничество, швейцарската програма приема дългосрочните цели и форми на сътрудничество на програма Евратом и се разширява или модифицира, след като бъде проучена от органите, посочени в членове 5 - 10 и член 16 от настоящото споразумение, така че по целесъобразност да се включат нови дейности, свързани с програмата Евратом.

Всеки път, когато някоя от договарящите страни приеме нова програма, тя заменя програмата или програмите, изброени в приложения I и II към настоящото споразумение.

Асоциирането, посочено в параграф първи, се постига със следните средства:

- подходящо участие на всяка от договарящите страни във фазата, която включва подготовка и изпълнение на програми на другата страна,
- мобилност на персонала между съответните лаборатории в Евратом, в Швейцария и в трети страни, с които Евратом е подписал споразумение, аналогично на настоящото споразумение, наричани отгук нататък „асоциираните нечленуващи държави”, и лабораториите, които участват в програмата Евратом,
- взаимно финансиране на тези програми,
- взаимни права на достъп до научните и технологични резултати от съответните програми.

2.2. За постигане целта на настоящото споразумение, Швейцария ще участва в проекта JET.

Б. Правни инструменти, необходими за постигане целта на споразумението

Член 3

3.1. За да се постигне асоциирането, посочено в член 2.1 от настоящото споразумение, договарящите страни сключват договор за асоцииране, наречен отгук нататък „договор за асоцииране”. Доколкото е възможно, този договор е аналогичен на договора, сключен между Комисията и държави, лица или

предприятия, наречени отгук нататък „асоциирани органи”, за изпълнение на програмата Евратом.

По същата причина, Евратом поема задължение Швейцария да стане, веднага след като настоящото споразумение влезе в сила, страна по споразумението за насърчаване на мобилността на персонала, което бе сключено между Комисията и асоциираните органи, наречено отгук нататък „Споразумение за мобилността”.

3.2. С цел участие в проекта JET, Швейцария, веднага след като настоящото споразумение влезе в сила, става член на съвместното предприятие JET, като приема неговия устав.

3.3. Евратом гарантира освен това, че Швейцария може да стане страна по всеки договор, чийто предмет е в приложното поле на настоящото споразумение, с изключение на договори за асоцииране или на всеки подобен договор, сключен от Евратом през периода на действие на настоящото споразумение.

В. Необходими органи за постигане целта на споразумението

Член 4

4.1. Органите, които отговарят за установяване на асоциирането, посочено в член 2.1 от настоящото споразумение, са определени в членове 5 - 10 от настоящото споразумение и в договора за асоцииране.

4.2. Административните органи на съвместното предприятие JET са определени в устава на това предприятие.

Член 5

По-специално, с договора за асоцииране се създава ръководен комитет, съставен съответно от представители на Комисията и на Федералния съвет.

Задачата на този ръководен комитет е:

- да приложи договора за асоцииране,
- да състави подробни програми, които образуват предмета на този договор,
- да наблюдава развоя на изследванията и да ги ръководи така, че да се получат възможно най-добри резултати, в съответствие с целите на настоящото споразумение.

Член 6

6.1. Швейцария се представлява от не повече от двама делегати в групата за свързка, наречена отгук нататък „ГС”, създадена в рамките на програма Евратом. ГС, чиято задача е да осигури обмен на информация и сътрудничество по всички въпроси относно програми и операции или предложени програми и операции, които са в приложното поле на програма Евратом, изпълнява тази

задача по отношение на всички изследователски и развойни дейности, включени в настоящото споразумение.

По-специално, групата осигурява насърчаване на сътрудничеството и координация между асоциираните органи и ръководи тяхната работа максимално в полза на двете договарящи страни, по посока към общата цел, определена в програма Евратом и в швейцарската програма, и в член 1 от настоящото споразумение, като се вземат предвид всички научни и технологични постижения, които могат да се осъществяват на други места по света.

6.2. В съгласие с процедурния си правилник, ГС назначава един или няколко швейцарски представители, които заседават в консултативните групи, създадени в изпълнение на програма Евратом, при поискване от съответните швейцарски органи. Консултативните групи, които представят на ГС предложения за изследователска работа с оглед извличането на максимална научна полза от фондовете, отделени по програмата Евратом, изпълняват тази задача по отношение на всички изследователски и развойни дейности, включени в настоящото споразумение.

Член 7

7.1. Швейцария се представлява от директора на някоя от съответните лаборатории в Комитета на директорите, създаден по програмата Евратом. Комитетът на директорите, който отговаря за наблюдение на изпълнението на програма Евратом и за оптималното използване на възможностите на различните лаборатории, които участват в работата по тази програма, изпълняват тази задача по отношение на всички изследователски и развойни дейности, включени в настоящото споразумение. По-специално, програмата гарантира оптимално използване на персонала и на неговата мобилност между различните лаборатории, ангажирани в изпълнение на програмата Евратом и на швейцарската програма.

7.2. Един швейцарски представител има право да заседава във всеки координационен комитет, създаден по програмата Евратом. Координационните комитети, които представят на Комитета на директорите подходящи предложения за оптимално използване в конкретен сектор, на наличните фондове, персонал, ноу-хау и умения на всяка от съответните лаборатории в изпълнение на програмата Евратом, поемат тази задача, за конкретния сектор, по отношение на всички изследователски и развойни дейности, включени в настоящото споразумение.

Член 8

Швейцария се представлява в Европейския консултативен комитет по синтез, наричан отук нататък (CCF). CCF включва по един представител от всяка държава-членка на Евратом, един швейцарски представител и един представител от всяка друга сдружена държава-не-членка, съставена от лица, отговарящи за ядрени и енергийни изследвания. По искане на Комисията, CCF консултира Комисията по изпълнението на програмата и по всички необходими промени в посоката, по подготовката на бъдещи програми и техните общи

разходи, и по координацията и интеграцията на националните дейности в областта на синтеза на ниво на Общността.

Член 9

Становищата, предоставени от ССФ, ГС, Комитета на директорите, консултативните групи и координационните комитети са с консултативен характер. От ГС се иска задължително да представи становище по приоритетни проекти и аналогични разпоредби се прилагат за Комитета на директорите по отношение на мобилността на персонала.

Член 10

Представители на двете договарящи страни участват в работата на всеки технически консултативен орган или всеки управленски орган, който може да бъде създаден по смисъла на настоящото споразумение.

Г. Финансови и данъчни разпоредби на споразумението

Член 11

11.1. Финансовата вноска на Швейцария в програмата Евратом по настоящото споразумение се определя ежегодно като сума, изразяваща се в същото отношение на дела на Евратом в разходите за програма Евратом, както това на швейцарският брутен вътрешен продукт спрямо общия брутен вътрешен продукт на Евратом и на Швейцария в годината, която предхожда предпоследната година.

По отношение на финансовата вноска в проекта JET, сумата се базира на вноската на Евратом в съвместното предприятие, към момента на неговото създаване.

Освен това, Швейцария заплаща на съвместното предприятие JET сума, която се определя в съгласие с финансовите разпоредби на устава на съвместното предприятие.

11.2. Финансовата вноска на Евратом във финансирането на работата, изпълнявана по договора за асоцииране и споразумението за мобилност се изчислява на същата база, каквато се използва обикновено при изчисляване на вноските на Евратом във финансирането на работата, изпълнява по съответните договори.

11.3. В началото на всяка година Комисията информира Федералния съвет за сумата, предвидена за разходи, свързани с програма Евратом за съответната година. Федералният съвет плаща на Комисията дължимата сума на основата на настоящия член по следния начин: седем дванадесети до 15 януари и пет дванадесети до 15 юли. Други ангажименти за плащане на финансови вноски от Швейцария и Евратом в изпълнение на настоящия член са установени в приложение III към настоящото споразумение.

Член 12

12.1. Швейцария взема всички необходими мерки, за да гарантира, че Евратом се освобождава от мита и други такси по вноса, както и от забрани за внос и ограничения по отношение на онази част от артикулите, които се финансират от Евратом и са предназначени за използване в Швейцария в дейностите, включени в настоящото споразумение.

12.2. Артикули, внесени или закупени в Швейцария, не се пласират, независимо дали срещу заплащане или не, в Швейцария, освен при условия, одобрени от Федералния съвет.

12.3. Длъжностни лица от Комисията по смисъла на член 1 от Правилника за длъжностните лица и условията за работа на другите служители на Европейските общности, които подлежат на вътрешно данъчно облагане, прилагано в рамките на Общността върху заплати, надници и хонорари, изплащани от Общността, и които са ангажирани в дейности в Швейцария, предмет на настоящото споразумение, както и швейцарци, за които важи горепосочения правилник за длъжностните лица и които са ангажирани в такива дейности на териториите на държавите-членки на Евратом, се освобождават от национални данъци върху заплати, надници и хонорари. Тези данъчни облекчения не се прилагат за пенсиите и пожизнените ренти, изплащани на тези лица.

Д. Разпоредби на споразумението относно достъпа до информация

Член 13

13.1. Разпоредбите относно достъпа до информация, прилагани към асоциирането, посочено в член 2.1 от настоящото споразумение, са постановени в членове 14 и 15 от настоящото споразумение, в договора за асоцииране и в споразумението относно мобилността.

13.2. Разпоредбите, които се отнасят се за достъпа до информация, и които се прилагат по отношение участието на Швейцария в съвместното предприятие JET, са постановени в член 14 от настоящото споразумение и в устава на съвместното предприятие JET.

Член 14

14.1. Правото на достъп на всяка от договарящите страни до информация от програма на другата страна е съществена част от настоящото споразумение.

14.2. Това право се гарантира от:

- правилник за информацията и патентите,
- мобилността на персонала между съответните лаборатории в Евратом, Швейцария и в асоциираните нечленуващи държави,
- справедливо разпределение между производствените предприятия на Евратом, Швейцария и асоциираните нечленуващи държави на поръчки, свързани с изпълнението на двете асоциирани програми, в съответствие с принципа за постигане на най-добра възвращаемост за отделените суми.

Член 15

15.1. Информацията, получена в резултат на дейности в Евратом или в асоциираните органи в областта на контролирания термоядрен синтез и физиката на плазмата през периода на действие на настоящото споразумение, се съобщава на Швейцария и на лица или предприятия, които извършват в Швейцария изследователски или производствени дейности, на което се основава достъпът им до тази информация при същите условия, каквито се прилагат за държави-членки, лица или предприятия в Евратом.

15.2. Информацията, получена от изследователски дейности, предприети в Швейцария при условията на настоящото споразумение, се съобщава на държавите-членки на Евратом и на асоциираните нечленуващи държави и на лица или предприятия, ангажирани в изследователски или производствени дейности на територията на държава-членка на Евратом или на асоциирана нечленуваща държава, ако на тези дейности се основава достъпът им до такава информация. Тази информация договарящите страни не съобщават на никоя друга държава, лице или предприятие, освен със споразумение между тези страни, с изключение на случаите, когато информацията е предназначена за лица или предприятия, които извършват в Швейцария изследователски или производствени дейности, на което се основава достъпът им до такава информация.

15.3. Ако посочената в параграфи 1 и 2 информация е защитена с патенти, същата може да се използва за изследователски цели от държавите-членки на Евратом, Швейцария, асоциираните нечленуващи държави и лица или предприятия, установили се на съответните територии за постигане на целите на настоящото споразумение. Държавите-членки на Евратом, Швейцария, асоциираните нечленуващи държави и лица или предприятия, установили се на съответните територии, имат право да получат съответните използване на тези патенти за индустриални или търговски цели при подходящи срокове и условия, ако договарящите страни имат право да предоставят тези лицензии или сублицензии.

15.4. Информацията, получена в резултат на дейностите на Евратом, на асоциираните органи или на Швейцария и придобита преди влизане в сила на настоящото споразумение, се предоставя на тези държави, лица и предприятия, на които определена в параграфи 1 и 2 информация може да бъде съобщена до степен, необходима за използване на информацията, посочена в тези параграфи. Патентите, получени в резултат на дейностите, определени в настоящия раздел, се предоставят на тези държави, лица или предприятия, които могат да получат лицензия или сублицензия относно патентите, посочени в параграф 3 до степен, необходима за използване на такива лицензии или сублицензии.

15.5. Настоящият член не засяга правата по националните закони на изобретателите или на техните наследници.

15.6. Договарящите страни се въздържат от всеки акт, който накърнява възможността за патентоване на изобретенията, направени в резултат на дейностите, посочени в параграфи 1 и 2 от настоящия член.

Е. Общи и заключителни разпоредби на споразумението

Член 16

16.1. Създава се съвместен орган, наречен „Комитет Евратом/Швейцария по синтез”, който, от една страна, се състои от представители на Комисията и, от друга страна, от представители на Федералния съвет.

16.2. Комитетът Евратом/Швейцария по синтез е отговорен за осигуряване на правилното прилагане на настоящото споразумение. Той проучва всички мерки, които могат да подобрят сътрудничеството в изпълнение на настоящото споразумение и следи напредъка на работата.

16.3. Ако една от договарящите страни смята, че другата договаряща страна не е изпълнила задължение по споразумението, тя незабавно нотифицира на Комитета Евратом/Швейцария по синтез.

16.4. Комитетът Евратом/Швейцария по синтез може, с цел изпълнение на неговите задачи, да формулира на основата на становища, предоставени от ГС, препоръки, които се съобщават на съответните органи в Евратом и Швейцария, по отношение на приемането на програми и бюджети в областите на изследване, включени в настоящото споразумение.

16.5. Комитетът Евратом/Швейцария по синтез приема свой процедурен правилник. Длъжността председател се заема последователно от всяка от договарящите страни в съответствие с процедурния правилник на Комитета по синтез Евратом/Швейцария.

16.6. Комитетът Евратом/Швейцария по синтез заседава по искане на всяка от договарящите страни най-малко веднъж годишно.

Член 17

17.1. Споровете относно тълкуването или прилагането на настоящото споразумение по искане от някоя от договарящите страни се предават на арбитражен съд.

17.2. Арбитражният съд, посочен в параграф 1 от настоящия член, се създава за всеки отделен случай. Той се състои от трима членове. Всяка договаряща страна назначава по един член и тези двама членове се договарят за назначаването на трети член, който е председател на съда. Ако договаряща страна не назначи член на съда в срок от два месеца от датата, на която спорът е отнесен пред арбитражния съд, или, ако в срок от един месец от назначаването на втори член на съда, двамата членове на съда не са постигнали съгласие относно назначаването на трети член, договарящата страна или договарящите страни, в зависимост от конкретния случай, приканват председателя на Международния съд да назначи съответния член.

17.3. Арбитражният съд съставя свои процедурни правила. Той взема решения с мнозинство от гласовете. Тези решения са задължителни.

17.4. Всяка договаряща страна поема разходите за своя член в арбитражния процес; разходите за председателя и останалите разходи се поемат поравно от двете договарящи страни.

Член 18

Приложенията към настоящото споразумение са неразделна част от него.

Член 19

19.1. Настоящото споразумение подлежи на одобряване, в съответствие с процедурата във всяка от договарящите се страни. То влиза в сила, когато договарящите страни се нотифицират взаимно за приключването на необходимите за тази цел процедури.

19.2. Настоящото споразумение се сключва за периода, определен по програмата Евратом, посочена в член 1, и се продължава с мълчаливо съгласие, в съответствие с всяко следващо решение по програмата, което Общността може да вземе по въпроса. Винаги, когато се вземе следващо решение по програмата, продължението се отнася за периода, определен в новата програма и тази нова програма се заменя от програмата Евратом в приложение I. Настоящото споразумение не се смята за приключило само по силата на забавяне при приемането на някоя следваща програма Евратом. Преди всяко решение относно приемането на нова програма Евратом, договарящите страни провеждат консултации в рамките на органите, посочени в членове 5 до 10 и член 16 от настоящото споразумение.

19.3. Всяка договаряща страна може по всяко време да прекрати настоящото споразумение с шестмесечно предизвестие.

Съставено в Брюксел, на, в еднакви екземпляри на датски, нидерландски, английски, френски, немски и италиански език, като всички текстове са автентични.

За Европейската общност за атомна енергия

За Конфедерация Швейцария

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ПРОГРАМА ЕВРАТОМ

1. Темите по програмата Евратом за периода от 1976 г. до 1980 г. са:

- а) обща физика в съответния сектор, по-специално общи изследвания или относно ограничаване с помощта на подходящи съоръжения и методи за производство и нагриване на плазми;
- б) изследване на ограничаването в затворени конфигурации на плазми, чиито плътност и температура варират в големи интервали;
- в) производство на и изследване на плазми с висока и много висока плътност;
- г) усъвършенстване на методите на диагностика;
- д) изследване на технологични проблеми, свързани с текущо изследване и на проблеми, засягащи технологията на термоядрения реактор;
- е) реализация на проект JET.

Работата, посочена в букви а) до д) се изпълнява по договори за асоцииране или договори с ограничена продължителност, за да се получат необходимите резултати за изпълнение на програмата.

Реализацията на проект JET, определена в буква е), е поверена на съвместното предприятие Joint European Torus (JET).

2. Програмата, дефинирана в параграф 1, е част от дългосрочен проект за сътрудничество, който обхваща цялата работа, извършвана в държавите-членки в областта на синтеза и физиката на плазмата. Тя е предназначена да доведе в определен момент до съвместното изграждане на прототипи, с оглед на промишлено производство и продажба .

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ШВЕЙЦАРСКА ПРОГРАМА

Ограничаване с тороидален магнит

Теория на равновесията и тяхната стабилност като функция на геометрията и бета-стойността. Разработка и изпълнение на цифрови компютърни програми, които изчисляват идеалната и магнитохидродинамиката при разсейване. Експерименти със съществуваща конфигурация Belt pinch и променлива конфигурация ТОКОМАК, чието изграждане е една от главните характеристики на настоящата програма.

Методи за измерване параметрите на плазмата

Методи за оптична диагностика : интерферометрия и разсейване на Томсон в далечния инфрачервен спектър. Измерване на магнитните области с йонни лъчи. Измерване посредством взаимодействието на лъчи, чиито вълни се пресичат.

Методи за допълнително нагряване на плазма

Теоретично и експериментално изследване на инжектиране на вълни в плазмата, тяхното разсейване, топлинно преобразуване на тяхната енергия. В частност, вълни на Алфвен.

Взаимодействие на вълни и турбуленции в плазмата

Теория на турбуленцията, стимулиране и насищане, нейните ефекти върху пренасянето на енергия и на частици в плазмата. Експериментално изследване на електрическото съпротивление и индуцираното от турбуленцията разсейване. Теоретични и експериментални изследвания на нелинейното взаимодействие на вълните в плазма.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

АНГАЖИМЕНТИ ЗА ПЛАЩАНЕ ОТ ШВЕЙЦАРИЯ И ЕВРАТОМ НА ФИНАНСОВИТЕ ВНОСКИ, ПОСОЧЕНИ В ЧЛЕН 11 ОТ СПОРАЗУМЕНИЕТО

1. Финансовите вноски, посочени в член 11.1 и 11.2 от споразумението, са изразени в европейски разчетни единици (EUA).

Финансовата вноска на Швейцария се плаща в швейцарски франкове в Швейцария по сметка, открита на името на Комисията.

Финансовата вноска на Евратом за финансирането на работата, изпълнявана по договора за асоцииране, се плаща в швейцарски франкове в Швейцария по сметка, открита от Федералния съвет.

2. Курсът за конвертиране на швейцарски франкове в EUA и на EUA в швейцарски франкове се изчислява на основата на ежедневно публикуваните курсове от Комисията на Европейските общности. Приложимият курс е курсът, получен в деня, в който заповедта за банков превод се изпълни от финансовата институция.